

Derk Visser: Drama Queen

Fragmentvertaling van de **hoofdstukken 8** (blz. 61 t/m 71) en **9** (blz. 72 t/m 77) uit de uitgave 2019 bij de Uitgeverij Gottmer

Vertaald in het Sloveens door **Stana Anželj**

8

Na parkirišču stojita zažgana avtomobila. Čez zelenico se vali črn dim. Zunaj je vse bolj živahno in pokanje je tako glasno, kot da je že polnoč. Čudež, da se naš blok še ni zrušil. Včasih se cela stavba tako strese, da se človek zboji, da jo bodo vse petarde in rakete naslednji trenutek sesule. Prejšnji teden so fantje po stopnišču vrgli cobro, tako da je šipe kar zmetalo iz okvirov.

Mesto, kjer je stal pick-up Kayleighjinega očeta, je še zmeraj prazno. Odpeljala sta se zgodaj zvečer. Njen oče je porinil na keson toliko pirotehnike, da bi še samomorilske teroriste zgrabila zavist. S tisto zalogo bi z lahkoto vrgel v zrak šoping center. In še ostala bi mu za razstrelitev kakega bankomata.

Kayleigh ga je čakala na sovoznikovem sedežu. Videla sem, kako si skuša z drgnjenjem ogreti dlani. Zaželela sem si, da bi dvignila pogled in me opazila. Še na kavč sem stopila, ampak se ni ozrla. Njen oče je vžgal motor in Kayleigh je izginila za bloki.

V sobo vstopi mami s tako veliko steklenico otroškega šampanjca, da bi lahko napojila celo sosesko.

»Koliko ljudi pa še pride?«

»Nihče več. Mislila sem, da naj bo to za dober začetek novega leta.« Steklenico grozeče strese, kot da me bo celo poštropila, potem jo le postavi na mizo.

»Kako je že treba?« vprašam. »Mora ob dvanajstih počiti zamašek ali moraš takrat že nazdraviti?«

»Takrat mora počiti,« odvrne mami. »Čim bolj glasno.« Iz omare vzame kozarca za limonado. »Mimogrede: kakšen bo tvoj novoletni sklep?«

»Da bom pustila šolo.« Lotim se kovinske žičke, ki je navita na zamašek šampanjca.

»Ne bi rekla.«

»Zame lahko za vedno ostanejo božične počitnice. In bova lahko počeli zabavne stvari.«

»To bi si želela tudi jaz, ampak na žalost ni možno.«

»V šoli ne smem nič. Niti na vece ne, tudi če me res tišči. Vse, kar smem, je sedeti na svojem mestu. To je totalna zloraba otrok. In namesto da bi družba ukrepala, se dela gluho in slepo.«

»Daj, ne pretiravaj.«

»Vsak otrok ima pravico iti lulat, kadar ga tišči. Si vedela, da je vnetje mehurja pri puncih vedno večji problem na osnovnih šolah? Trikrat lahko ugibaš, zakaj.«

»To so resne stvari, Angel.«

»Jaz resno mislim.« Zelo previdno snamem žičko. Lani je zamašek prezgodaj odletel, ker sem tako hitela, da ne bi zamudili trenutka.

»Vnetje mehurja je lahko zelo boleče,« nadaljuje mami. »Vem, o čem govorim. Ves čas imaš občutek, da te strašno tišči ...«

»Nehaj.«

»... Ko pa sediš na školjki, ne priteče nič ...«

»Nehaj!«

»Samo resnico govorim.« Mami se skremži, kot da je naenkrat dobila vnetje mehurja.

»Dva dni me je bolelo tam spodaj.«

Steklenico šampanjca postavim na mizo in se vržem na kavč. »A je isti občutek kot pri menstruaciji?«

»Ne, drugače je, čeprav menstruacija tudi ni žurka.«

»Pravijo, da boli.«

»Ampak je čisto nekaj drugega kot vnetje mehurja. Menstruacija je del življenja.« S krožnika vzame ocvrto miško in se vrže na kavč poleg mene. »Baje imajo na stojnici pri šoping centru najokusnejše ocvrte miške na svetu. Najboljša stvar pa je ta, da sem jih dobila zastonj.«

»Zastonj?« se začudim.

Dvigne si joške in našobi ustnice. Kot strela z jasnega imam pred sabo obraz, na katerega tako padajo gnili tipi. Tipi, ki cvrejo miške in ji zijajo v dekolte. Gradbinci, ki delajo pri šoli in žvižgajo za njo, da jih bo v smehu še enkrat pogledala s svojo šobico. Ali pa tisti packi v Clubu Paradise. Njihov denar je žalitev za osebo, ki je v resnici: moja mama. Te tipe sovražim.

»Ne bom mišk.«

»Zakaj pa ne?«

»A si videla tipa?«

»Katerega?«

»Tistega, ki jih je cvrl.«

»Ja, in?«

»Kako je bil nagravljen.«

»Meni se je zdel čisto v redu.«

»Hudo nagravljen.«

»Vsi so rekli, da je njegovo pecivo najboljše.«

»Že samo, kako je zgledal ...« Zaigram, da bom bruhala. »Taki tipi pridejo s stranišča, ne da bi si umili roke. Potem pa začnejo mesiti testo.«

»Larifari. Pa tudi če bi bilo res, bi bakterije v vroči maščobi takoj pocrkale, a ne?«

»Ful sem pomirjena.«

Položim ji glavo v naročje. S krožnika vzame še eno miško. »Niti enega griza?«

»Stojnica je smrdela kot kuga,« odvrnem. »Vohalo se jo je do konca šoping centra. Kot da v isti maščobi cvre ribe.«

»Posuješ z dosti sladkorja in teknejo kot šus.« Mami skoraj izprazni posodico, sladkor v prahu leti vsenaokrog. Še na obrazu mi pristane. Naj tako posipa še par mišk, in najina dnevna soba bo ena sama zasnežena pokrajina. Jaz pa snežak, ki je še manjkal. Samo pod božičnim drevesom je nastopila odjuga. Pena za tuširanje je postala ogabna plundra.

»Pri miškah se vedno spomnim dveh stvari,« nadaljuje mami.

»Silvestrovega in sejma.«

»Tako je.«

»In pri sejmu se takoj spomnim tetovirancev pri avtomobilčkih za zaletavanje. Ki se lepijo nate kot muhe.«

»Ampak so koristni, ker vedno dobiva zastoj žetone. In avtomobilčki so tvoja najljubša stvar na sejmu.«

»Zato ker se lahko končno spravim nad svoje nemogoče sošolce. Veš, kakšen občutek je to, ko takega kretena z vso silo zabiješ v ograjo?«

»Krasen. Pa pravijo, da smo ženske slabe voznice.«

Mama si porine v usta zadnji košček miške. Sladkor za posip ima vsepovsod. Po nosu, bradi in celo po licih. Cmokajoč si polize prste in si jih obriše v puli. Ko pogoltne, slišim, kako ji zakruli v želodcu. Vzravnam se in si polížem sladkor z ustnic.

»Nazadnje so mi na sejmu napovedali zlato prihodnost,« reče mami.

»Jaz bi ti jo tudi, če bi mi dala pet evrov.«

Ko je mami hodila v vrtec, je komaj dobila diplomu iz zavezovanja vezalk. Kot naslednje je opravila preizkus iz znanja plavanja. To so vse diplome, ki jih je v življenju dosegla. Ko bi morala zaključiti poklicno šolo, je imela v trebuhu mene, glavo pa polno drugih stvari.

In pridobljenega znanja sploh ne uporablja. Vezalke zbaše v superge, sicer pa nosi visoke, tanke pete in usnjene škornje čez kolena. Uradno se zna eno minuto obdržati nad vodo. Ampak kaj ji to pomaga, če vedno teče po valovih zgoraj brez? Res dobro pa zna nastopati pred skupino moških v Clubu Paradise in lahkotno odvreči oblekico. In to brez opravljene diplome. Ampak to ni njena zlata prihodnost, to jo bo pripeljalo v veliko črno luknjo.

»Mogoče bom le postala slaven fotomodel,« nadaljuje. »Odkrili me bodo na ulici in potem bom prišla na vse naslovnice modnih revij. Komaj čakam.« Spet se našobi kot malo prej.

Zunaj je zdaj čisto res izbruhnila tretja svetovna.

»Kje je čips?« vzklikne mami. »Polnoč bo!«

Hitro pograbim steklenico šampanjca in jo skušam odmašiti. Po soseski butajo ognjemetne bombe. Megarakeete letijo po zraku kot izstrelki dolgega dosega. Jaz pa se zafrkavam z zamaškom, ki noče ven. Mami mi moli kozarca za limonado.

»Pohiti!« vzklikne.

»Ne gre!«

»Daj meni!«

»Ne! Rekla si, da bom jaz.«

»Potem pa daj že!«

»Ja, če pa noče!«

»Stresi jo!« Od vznemirjenosti je začela poskakovati. »Stresi jo!«

Stresem steklenico na vso moč in končno zamašek pokoma odleti. Naredi luknjo v strop. Koščki ometa se usujejo na tla in za hip se zdi, da se bo najin blok vseeno zrušil. Mama smukne stran, a za ometom dobi še tuš s šampanjcem. »Srečno novo leto, mami!«

»K vragu!« se glasno smeje. »Nehaj!«

S palcem napol zakrijem ustje in stresam steklenico. Po mami brizga močan curek šampanjca. Odvrešči na hodnik. Zdrvim za njo, a tik pred spalnico mi steklenico izpuli iz rok. Za hipec se spogledava in njene oči mi sporočajo, da bom zdaj videla hudiča. Skočim v spalnico in hočem hitro zapreti vrata, a jih prestreže s stopalom in se prerine v sobo.

Pograbim odejo in jo kot ščit razprostrem pred sabo, a mami je veliko močnejša od mene. Izbije mi jo iz rok in zalije me ploha, kot da je ravno zmagala na avtomobilski dirki. Še nihče v zgodovini človeštva ni doživel tako hude šampanjske prhe, kot sem jo zdajle jaz.

»Nekaj nama mora ostati,« vzkliknem. »Za nazdravljanje. Sicer to prinaša nesrečo.«

»Okej,« odvrne mami. Vzravna steklenico in prisloni ustnice, dokler potoček pijače ne presahne.

Premočeni sva do kože. Iz mokrih visečih rokavov mojega puloverja molijo samo prsti. Nogavice v copatih cmokajo in čutim, kako mi šampanjec teče še po hrbtu. Mami podržim kozarca za limonado, da nama natoči, a steklenica je skoraj prazna.

»Joj, kakšni sva,« reče.

»Super, a ne da?«

»Oh, moje hlače.«

Usedem se na rob postelje. Loviva sapo. Lase imam čisto mokre, prameni se mi lepijo na lica. Mami izpije kozarec. Šampanjec ji kaplja z rokavov. Hlače njene trenirke so mokre kot njen puli, ampak sploh ne bi bila presenečena, če ne samo zaradi pijače. Sladek vonj limonade se meša z nečim ostrejšim. Po mojem se je od smeha polulala. Nad usti si ožame enega od rokavov in ujame še nekaj kapljic.

Ko jo vidim tako, me oblije sreča. Na sebi ima spodnji del trenirke iz leta dva nič in puli iz flisa visi na njej kot mokra kuhinjska krpa. Kot polit cucek je. Z jamicami v licih. In pegicami okrog nosu. Najlepši fotomodel, kar jih je.

Primem svoj kozarec kot mikrofona. »Še prejšnji teden je bila na modni reviji v Londonu. Danes je z nami in jutri nastopa v Parizu. Tukaj je supermodel Patty!«

»Patty vam predstavlja flis puli iz Kika,« prevzame mami.

»In kdor nosi Kik ... nosi kvaliteto!«

»Izdelan je bil na Kitajskem!«

»Od otrok, ki jim nikoli ni treba v šolo!«

Mami se obrne in poznavalsko upre roke v bok, kot to naredijo pravi modeli. Odpre zadrgo in pokaže značilno rumeno notranjost pulija.

»Na njenih s šampanjcem prepojenih modnih revijah lahko vidite zadnji trend mode, tako imenovani *Look of Sale*. Patty je flis puli kombinirala s spodnjim delom trenirke iz leta dva tisoč. Prave originalke Rdečega križa.«

»Zajamčeno stooostotna sintetika,« doda mami. »Če bi radi požar, samo uprasnite vžigalnik.«

»Kar pomeni, da so nadvse praktične za silvestrovo. Idealne za ognjemete.«

Pri oknu pomaha ljudem zunaj. Najinemu občinstvu. Zunaj je kot v mravljišču. Vsi so prišli ven. Mamo ožari eksplozija barv in njeno modno revijo spremeni v spektakel, ki zasenči tudi tretjo svetovno na zelenici. Pri drogu svetilke ji en samcat občudovalec pomaha nazaj, vse ostalo je prevzeto nad pokanjem in izstrelki dolgega dosega, ki švigajo po zraku. Brigava jih. Mesto, kjer je stal avto Kayleighjinega očeta, je ostalo prazno.

»In tukaj je naš čisto novi model,« zakliče mami. »Angel ima pogodbe za nastope v Milanu, New Yorku in Tokiu, njen obraz lahko občudujete na reklamnih panojih po celi državi. To dekle se je potegnilo iz socialnih četrti velikega mesta in uresničilo ameriške sanje. Modne hiše se pulijo zanjo.«

Pomaham naokrog nevidnim občudovalcem, ki so se zbrali v nabasani spalnici, da bi si ogledali ta spektakel. Ti ljudje bodo pozneje lahko rekli, da so bili zraven.

»Angel nosi pulover, ki je zdržal že več generacij in se še zmeraj ni ponosil. Kvaliteta, kakršne danes ne delajo več. Njen tako imenovani *Look of Trash* postaja svetovni trend. Vsi bi radi bili kot Angel!«

Druga za drugo skakljava po sobi. Primem mamo za ramena in skušam držati njen tempo. Pojeva na ves glas. »*Zaživim, vse pustim, ne morem več tja nazaj. Zaživim, vse pustim, ne obrnem več se stran!*« Najin vlakec se odziba v kuhinjo, zakroživa po sobi in nazaj v spalnico.

Vrževa se na posteljo. Mami me poboža po glavi. »Srečna sem, da te imam,« zasoplo reče.

»To vem že dolgo.« Stisnem se k njej in ji položim glavo pod pazduho. »Jaz tudi, da te imam.«

»Sesuta sem,« doda. »Vsak čas me bo zmanjkalo.«

»Mene pa ne.«

»To je starostna razlika. Najstniki zaživijo zvečer, mam pa zmanjka.«

»Potem je boljše, da se naslednje leto najprej napiš,« rečem. »Jaz pa te bom malo prej zbudila.«

»Tako kot sem včasih jaz tebe. Grozno mi je bilo biti sama pri odštevanju.«

»Meni tudi. Bedno je, če moraš odštovati sam.«

»Čips.«

»Kaj?«

Mami me odrine in sede pokonci. »Mislim, da sem se polulala.« Seže si med noge in povoha dlan.

»Pa kaj potem,« odvrnem. »Itak sva že bili mokri.«

»Če sem se morala tako smejati.«

»To je razlika z najstniki. Stari ljudje ne morejo zadržati urina ...«

»Sedemindvajset sem stara.«

»Tako kot dojenčki. Najstniki so vsaj že odložili plenice.«

Mami zleze nazaj k meni. Pokrči noge, da me kolena rahlo tiščijo v trebuh, in se zvije, kot da je pripravljena na zimsko spanje. Okrog nosu ima nešteto pegic.

»Res se že veselim novega leta,« reče.

»Jaz tudi.«

Objame me in mi stisne lepljiv poljub na čelo.

9

S škarjami zarežem v razredno fotografijo. Najprej odstranim Cindy. Potem Jennifer. Grebli sta se za mesto poleg Kayleigh, ampak tam sem stala jaz. Cindy je zletela na drugo stran. Jennifer se je skušala vriniti med naju s Kayleigh. Ko sem jo s komolcem, se je le postavila levo od mene.

Tik nad najinima glavama počez odrežem Jordyja, Michaela in Dennisa. Stali so za nami. Ne izpustim niti Jordyjevih prstov. Dva klobasasta prsta je iztegnil nad mojo glavo. V razredu so rekli, da zgledam kot zajec.

In ker fotograf tega ni opazil in je dal fotografijo razmnožiti, sem se na zadnji dan pouka pred počitnicami iz protesta usedla pred vhod za nižje razrede. Premraženi malčki in njihove mame so morali plezati čez mene, če so hoteli noter. »Ustavite amaterske fotografe v osnovnih šolah!« sem trobila skozi dlani. Na koncu sta pome prišli učiteljici, me odvlekli v razred in rekli, naj bom tiho. Moj glas je bil zatrt. Tako to delajo na naši šoli, kadar se človek upre.

Na velik list papirja sem narisala srce. Pobarvam ga rdeče, ne da bi šla čez črto. Levo od srca sem z lepo zavitimi črkami napisala *Angel*, desno pa *Kayleigh*. Brez pack, čitljivo. Tudi če se učiteljica pritožuje, da pišem površno in pri risanju packam, sem najmanj petnajst minut sedela pri miru in se popolnoma posvetila nalogi. Tako sem se trudila, da bi mi uspelo, da sem si od zbranosti skoraj odgriznila jezik.

Po obrezovanju je ostala fotografija Kayleigh in mene. Namažem zadnjo stran z lepilom in naju prilepim na sredo rdečega srca. Preostanek razreda zmečkam v kepo in jo vržem v koš za smeti, kamor spadajo.

V mizi imam predal z dragocenostmi. V njem je na primer fotografija mami in mene, ko je dokončno zapustila tistega Poljaka. Medalja s športnega dneva, ker sem bila najhitrejša. In plavalne diplome. Od vseh sem najdlje plavala pod vodo. Poleg tega zvezek z mojimi prvimi črkami. Že takrat so mamo poklicali v šolo, ker nisem hotela pisati drugače kot zrcalno. Fotografijo s srcem skrijem čisto zadaj in zaprem predal.

Šele zdaj odgrnem zavese. V soseski je še mirno, ampak nisem hotela ničesar tvegati. Človek nikoli ne ve, ali te kdo iz drugega bloka opazuje z daljnogledom in vidi, kaj počneš. Potem pa bo to povedal naprej.

Brez trkanja vstopi mami. »Kaj delaš?«

»Nič.«

»Pridi, bova gledali tv,« reče.

»Če mi je kaj dolgočasno, potem smučarski skoki v Garmisch-Partenkirchnu. Kot da tega ne veš.«

»Meni pa se zdi krasno, da se na smučkah spustiš s skakalnice in poletiš.« Mami si razpusti lase in razširi roke. »Svobodna kot ptica.« Zaprhuta z dlanmi, kot da se bo vsak trenutek odlepila od tal. »Nosijo te tokovi življenja. Visoko nad sivimi bloki našega obstoja in daleč stran od turobne teme, ki nas obdaja. Poletiš proti vseobetajoči svetlobi.«

»Si ti kaj skadila?«

»Ne kadim. Kot da tega ne veš.«

»Niti na skrivaj?«

»Kadiš ti?« Povesi roke in se počasi spušča na zemljo.

»Cindy mi je enkrat dala en dim. Potem sem petnajst minut visela nad školjko.«

»Dobro to.«

»Veš, kaj piše na škatlici cigaret?«

»Ja.«

»*Kajenje lahko povzroči počasno in boleče umiranje.* To čaka Cindy in Jennifer.«

»Je kaj narobe?« vpraša mami.

»Kaj naj bi bilo?«

»Ne vem.«

»Zakaj potem sprašuješ?«

»Res ne bi gledala smučarskih skokov?«

»Raje skadim celo vrečko dedijevega tamočnega tobaka.«

»Potem bom gledala sama.«

»In za to moraš biti v tem roza kombinezonu?«

»Tako pridem v pravo vzdušje.«

»Ven bom šla.«

»Kaj boš zunaj?« vpraša.

»Šla bom iskat neeksplozivne petarde. Preden jih najdejo majhni otroci.«

»Samo da ne boš na skrivaj obiskala dedka.«

»Veš, kako to zgleda, če jo majhen otrok prižge in prepozno odvrže?«

»Prosim, pazi. Letos je bilo že dovolj nesreč.«

»Verjetno bom postala pacifistka.«

»Kaj je to?«

»Nekdo, ki je proti vojni. Predstavlja si, da tak mali najde ilegalno pirotehniko. Česa takega nočem imeti na vesti.«

Ampak mami se ne odzove več. Teve jo je zvabil nazaj v dnevno, od koder se zasliši začetna melodija prenosa smučarskih skokov iz Garmisch-Partenkirchna.

Nekoč jo je prodajalec v centru ponovne uporabe prepričal, da si je kupila roza smučarski kombinezon iz leta dva tisoč. Zadruga se lahko odpre do popka. Izjemno praktično, ji je rekel tip in pomežiknil, ker če sije sonce, se lahko tudi na snegu pošteno segreje. Mami je takrat sanjala o zasebnih smučarskih urah v avstrijskih gorah. Pri kakem lepo zagorelem učitelju. Opozorila sem jo, da odpet kombinezon ulovi veliko vetra in se bo takoj po spustu s skakalnice raztreščila. Ampak me ni poslušala.

Zunaj so očitno dosegli mirovni dogovor ali pa so vsaj razglasili premirje. Dim se je polegel. Vsa municija je bila porabljena v zaključni ofenzivi na silvestrovo. Zelenica pred blokom je katastrofa. Rdeči ognjemetni kraterji so kot odprte rane v snegu. Kayleighjin oče je sklenil dobre posle. Ko se ozrem čez bojišče, je najbrž prodal vse zaloge, torej lahko človek spet normalno pride čez njun hodnik.

Komaj se zadržujem, da čez zelenico ne skakljam do Kayleighjinega bloka. Skakljanje bi sosedji takoj opazili in bi se vprašali, kaj zaboga je narobe z mano.

Nihče mi ne odpre. Niti ko pozvonim stotič. Vse ostaja tiho. Poškilim skozi kukalo. Ustrašim se, da me nazaj gleda Kayleigh, a je samo moje oko, ki odseva v steklenem krogcu.

Z vrati je vse v redu. Ni jih vdrla specialna enota, ki je hotela zaseči ilegalno pirotehniko. Niti niso zapečateni ali zavarovani z rdeče-belimi trakom kot na primer pri odkritem nasadu konoplje.

Pred Kayleighjino sobo lahko poškilim skozi špranjo v zavesah. Vrata v stanovanju so odprta in vidim, da sta hodnik in dnevna prazna. Škatel ni več nikjer. Vse je izginilo. Tudi žara z njeno mamo, njena postelja in mizica s knjigami. Potem na steni njene sobe zagledam narisano deklico. Z dolgimi svetlimi lasmi in rdeče pobarvanimi angelskimi krili na ramenih. Veter dvigne sneg okoli mene. Z rokavom pobrišem snežinke z okna, a pogled je še zmeraj moten. Smrkelj mi iz nosu teče v usta. Začutim nekaj slanega in se zavem, da imam solze v očeh. Kayleigh je odšla. Ni je več. Ne da bi kaj rekla. Občutek imam, da mi bo v glavi razneslo vse petarde, ki še niso eksplodirale.